

Kresťanstvo nanovo objavené

23. Ty si ten, ktorý má prísť, alebo máme čakať iného?

Palestína v Ježišových časoch bola okupovaná. Nikto z Izraelitov sa s tým nemohol zmieriť. Svoje nádeje na slobodu vkladali Židia do osoby Mesiáša, Božieho vyvolenca, ktorý mocou udelenou mu zhora mal vyplniť všetky proroctvá, a to aj tie, ktoré hovorili o tom, že Izraelu bude vrátená politická sláva Dávidových čias, kedy mal vyvolený ľud kráľovstvo, s ktorým museli rátať všetky okolité národy. Všeobecná mienka bola, že Mesiáš zaujme nejaké stanovisko aj k politickým a spoločenským problémom Palestíny. Veď Písma o ňom hovorili: *Neomdlie a nepodlomí sa, kým nezaloží na zemi právo, na jeho náuku čakajú ostrovy.* (ostrovy, to znamená najvzdialenejšie končiny zeme; Iz 42,4) Alebo: *Prisúdi právo ľuďom úbohým, poskytne pomoc deťom bedára a krivditeľa pokorí.* (Ž 72,4) Starý zákon je plný predpovedí tohto druhu.

Podľa toho bol Ježišov postoj až pohoršujúci. Preňho akoby tento problém nejestvoval. Akoby mu bolo ľahostajné, kto v Palestíne vládne. V jeho učení niet nijakých skrytých narážok na veľký problém jeho národa. Nijakých odkazov a inštrukcií, ako sa oslobodiť spod rímskeho útlaku.

Ježiš hovorí iba o veciach Božích: o láske Boha k človeku; o jeho spoluúčasti na ľudskom utrpení, ktorým je hriech; o tom, že sa blíži moment, kedy vďaka jeho smrti a zmŕtvychvstaniu, bude hriech odpustený; o tom, že tí čo v neho uveria a dajú sa pokrstiť v jeho mene, dostanú nový život naplnený láskou, ktorá objíma aj nepriateľa. Evanjelium Ježiša Krista bolo úplne apolitické. Teda aspoň v tom zmysle, ako sa politika chápala vtedy i dnes. A preto, že postava Mesiáša bola v očakávaniach ľudu skrz-naskrz politická, Ježiš sa vyhýbal tomuto titulu. Namiesto toho sa rád označoval menom „Syn človeka“. Tomu, čo sa nevyznanal v Písme, tento titul nič nehovoril. Jednako, zasvätenému sa musela vybaviť tajomná postava Syna človeka z Danielovho proroctva, ktorý na oblakoch prichádza pred Boží trón, aby prevzal zvrchovanú moc, ale nie politickú, večné kráľovstvo, ale nie na tejto zemi. (Dan 7,13)

V evanjeliu je však jedna scéna, kedy Ježiš, takpovediac musel zaujať stanovisko aj k politickej situácii. Bolo to iba niekoľko dní pred jeho smrťou. Farizeji a saduceji horúčkovo hľadali zámienku, aby ho odsúdili. Využili na to herodiánov, kolaborantov rímskej vlády, ktorí ho mali chytiť do pasce otázkou, či sa majú cisárovi platiť dane alebo nie. Otázka sama o sebe bola diabolicky dôvtipná. Ak povie „nie“, hneď to donesú, kde treba, a Ježiša odsúdia ako buriča verejného poriadku. Ak povie „áno“, skompromituje sa v očiach svojich poslucháčov a prívržencov. Bolo to tak, ako keby niekto počas poslednej svetovej vojny vyzýval k spolupráci s nemeckými okupantmi.

Vieme však, ako Ježiš vykĺzol z tejto pasce, ktorú mu nastavili. Rozkázal, aby mu ukázali daňový peniaz a opýtal sa: *Či obraz a nápis je na ňom? „Cisárov“, odpovedali mu. Dávajte teda, čo je cisárovo, cisárovi, a čo je Božie, Bohu,* odpovedal on! Tento jeho lapidárny výrok je často chápaný veľmi povrchno. Ale nám kresťanom žiari vnútorným svetlom, ktoré dáva orientáciu v spleť politických problémoch.

Ježišovu odpoveď môžeme parafrázovať aj takto: To, na čom je obraz cisára, patrí cisárovi. To na čo vyryl svoj obraz Boh, patrí Bohu!

A čomu alebo lepšie komu vtlačil Boh svoj obraz? Odpoveď poznáme: Človekovi! Kniha Genezis hovorí: *Boh povedal: „Urobme človeka na náš obraz a podľa našej podoby!* Teda celý človek, jeho myseľ, jeho vôľa, jeho svedomie, jeho srdce - to všetko patrí nášmu Bohu! Nič z toho nemožno dať do služby žiadnemu pozemskému cisárovi, nech by to bol ktokoľvek!

Zmysel Ježišovej odpovede ešte pokračuje: Ak cisár, teda akákoľvek politická moc v praxi rešpektuje toto Božie vlastníctvo a neusiluje sa ovládnuť myseľ, svedomie, vôľu a srdce človeka, potom mu treba dane platiť, t.j. rešpektovať jeho moc nad nami. Ak sa však usiluje ovládnuť dušu a svedomie, na to mu treba tvrdo a rozhodne odpovedať: Nie!

Avšak toto „nie“, ak má byť v duchu Kristovom, nesmie sa niesť v znamení vonkajšej vzbury a násillia, ako odpovede na násillie. Príkladom takéhoto postoja nám môžu byť prví kresťania. Nebolo príkladnejších a disciplinovanejších rímskych občanov, ako oni. Keď však cisár žiadal, aby ho ctili ako Boha, odpovedali: Nie - a išli na smrť modliac sa za svojich prenasledovateľov.

P. Alfréd Cholewinski, SJ